

ΒΙΟ-ΗΘΙΚΑ

Μηνιαίο Ενημερωτικό Δελτίο

Δεκέμβριος 2017

Σας καλωσορίζουμε στο μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής (ΕΕΒ). Η ηλεκτρονική αυτή έκδοση έχει ως σκοπό να παρουσιάζει ζητήματα βιοηθικής ή επιστημονικά νέα που απασχολούν τη διεθνή επικαιρότητα και δεν προβάλλονται σε ελληνικά μέσα ενημέρωσης. Επίσης, περιλαμβάνει νέα για τη δραστηριότητα της Επιτροπής, ενημέρωση για συνέδρια σχετικά με τη βιοηθική και παρουσιάσεις βιβλίων. Περισσότερες πληροφορίες για την Επιτροπή στην ιστοσελίδα: www.bioethics.gr.

Περιεχόμενα

- [Νέα της Επιτροπής](#)
- [Νέα](#)
- [Βιβλιοπαρουσιάσεις](#)
- [Άρθρα online](#)
- [Συνέδρια/Σεμινάρια](#)
- [Πρακτική άσκηση στην Επιτροπή](#)
- [Ενημέρωση σχολείων](#)
- [Περιοδικό Βιοηθικά](#)

ΝΕΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η συντακτική ομάδα του Newsletter
για το 2018
σας εύχεται

Υγεία, δημιουργικότητα, καλοτυχία και
χρόνο για καλές αναγνώσεις!



Η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής (ΕΕΒ) παρουσίασε την Ετήσια Έκθεσή της (Μάιος 2016 - Μάιος 2017) στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων. Την ΕΕΒ εκπροσώπησαν η Πρόεδρος κα Ελένη Ρεθυμιωτάκη, το μέλος κος Χαράλαμπος Σαββάκης, η Επιστημονική Συνεργάτις κα Βασιλική Μολλάκη, και η Γραμματέας κα Μαριάννα Δρακοπούλου. Μπορείτε να δείτε το σχετικό βίντεο [εδώ](#).

ΝΕΑ



ΗΠΑ: Οι biohackers, τεχνίτες του ίδιου του DNA τους

Ο Αμερικάνος Tristan Roberts εφήρμοσε μόνος του μια γενετική πειραματική θεραπεία και κοινοποίησε την εμπειρία του στο facebook. Στη διαδικασία αυτή τον συνόδευσε ο Aaron Traywick, διευθυντής της εταιρίας «Βιοϊατρική Καταγωγή» και από άγνωστους ακόμα ερευνητές. Ο Tristan και ο Aaron αποτελούν μέλη της αναπτυσσόμενης κοινότητας των biohackers, του κινήματος «κάντο μόνος σου» στη βιολογία, την γενετική και ιατρική

επιστήμη. [Περισσότερα](#)



Ην. Βασίλειο: Δικαστήριο επιτρέπει το θάνατο σε γυναίκα που βρίσκεται σε ελάχιστα συνειδητή κατάσταση

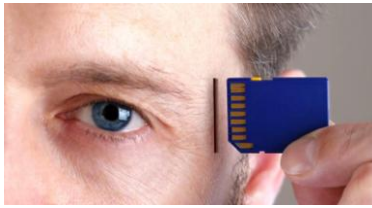
Δικαστής αγγλικού Πρωτοδικείου αποφάσισε ότι μία ηλικιωμένη γυναίκα που βρισκόταν σε ελάχιστα συνειδητή κατάσταση θα μπορούσε να αποσυρθεί από την τεχνητή διατροφή καθώς, όπως υποστήριξε ο δικαστής Antony Hayden, αυτό θα ήταν για το συμφέρον της.

[Περισσότερα](#)



ΗΠΑ: Τεχνική επεξεργασίας γονιδιώματος χρησιμοποιείται για πρώτη φορά εντός του ανθρώπινου οργανισμού

Σε ένα νέο κλινικό πείραμα στην Καλιφόρνια χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά τεχνική επεξεργασίας γονιδιώματος εντός του ανθρώπινου οργανισμού. Μέχρι πρόσφατα περιορίζονταν στη χρήση της αποκλειστικά σε κύτταρα, όπως το αίμα ή το δέρμα τα οποία μπορούν να εξαχθούν, να επεξεργαστούν εκτός του σώματος και τότε να αντικατασταθούν. [Περισσότερα](#)



ΗΠΑ: Εγκεφαλικό εμφύτευμα για την καλύτερη της μνήμης

Ερευνητές του Πανεπιστημίου της Νοτίου Καρολίνα καταφέρνουν να αυξήσουν ως 30% την ικανότητα μνήμης των εθελοντών χάρη σε ένα εγκεφαλικό εμφύτευμα. Οι επιστήμονες παρουσίασαν αυτή την «παγκόσμια καινοτομία» κατά την ετήσια σύνοδο της Κοινότητας για τη Νευροεπιστήμη που έλαβε μέρος στην Ουάσινγκτον, 11 με 15

Νοεμβρίου 2017. [Περισσότερα](#)



Κίνα: Πειραματική μεταμόσχευση κεφαλής

Ο αντισυμβατικός Ιταλός νευροχειρουργός Sergio Canavero ισχυρίστηκε σε μία συνέντευξη τύπου στη Βιέννη ότι μία ομάδα από το πανεπιστήμιο Harbin Medical με επικεφαλής τον Δρ. Ren Xiaoping πραγματοποίησε για πρώτη φορά στον κόσμο πειραματική μεταμόσχευση κεφαλής. [Περισσότερα](#)



Ην. Βασίλειο: Έρευνες έδειξαν ότι η κλωνοποίηση δεν προκάλεσε πρόωρη γήρανση στη Ντόλι

Σύμφωνα με μία νέα έρευνα οι φόβοι ότι η κλωνοποίηση προκάλεσε στη Ντόλι το πρόβατο πρώιμη οστεοαρθρίτιδα είναι αβάσιμοι. Η δημιουργία της Ντόλι, του πρώτου θηλαστικού που κλωνοποιήθηκε από ένα ενήλικο κύτταρο, παραμένει αμφιλεγόμενη 21 χρόνια μετά τη γέννηση της. [Περισσότερα](#).



ΗΠΑ: Τα Κέντρα για την Ιατρική Φροντίδα και τις Ιατρικές Υπηρεσίες (ΚΙΦΙΥ) ενισχύουν με νέο κανονισμό την εφαρμογή της τηλεϊατρικής

Στις αρχές Νοεμβρίου τα Κέντρα για την Ιατρική Φροντίδα και τις Ιατρικές Υπηρεσίες (στο εξής: ΚΙΦΙΥ [Centers for Medicare and Medicaid Services – CMS]) της Βαλτιμόρης και των περιχώρων της Ουάσινγκτον εξέδωσαν έναν τελικό κανονισμό με ισχύ από 1.1.2018 σχετικά με το Πρόγραμμα Αμοιβών των Ιατρών της Ιατρικής Φροντίδας [Medicare Physician Fee Schedule]. [Περισσότερα](#)



Ισραήλ: Ανθρώπινα κύτταρα βοηθούν παραπληγικούς αρουραίους να περπατήσουν ξανά

Παραπληγικοί αρουραίοι μπόρεσαν να περπατήσουν αφού υποβλήθηκαν σε θεραπεία με ανθρώπινα βλαστοκύτταρα. Αυτή είναι η πρώτη φορά που η κινητικότητα των κάτω άκρων αποκαταστάθηκε μετά την πλήρη αποκοπή του νωτιαίου μυελού ενός ζώου. [Περισσότερα](#)

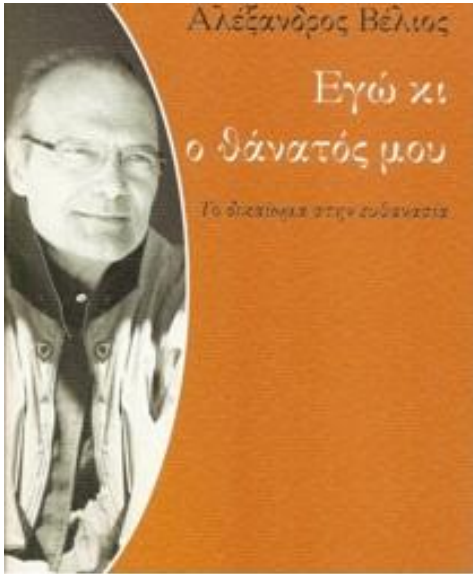


Κόσμος: ΟΗΕ «Το Δικαίωμα στη Ζωή» στο Εδώλιο

Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ θέλει να επιβάλλει τη νομιμοποίηση της αμβλώσεως και της ευθανασίας σε όλα τα Κράτη. Στον ΟΗΕ, η Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αναθεωρεί την ερμηνεία του «δικαιώματος στη ζωή» στο διεθνές δίκαιο, όπως αναφέρεται στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα που

υπογράφηκε από τα Κράτη – Μέλη το 1966. [Περισσότερα](#)

Εγώ και ο θάνατός μου. Το δικαίωμα στην ευθανασία: Αλέξανδρος Βέλιος, Εκδόσεις: Ροές (2016) σελ.64.

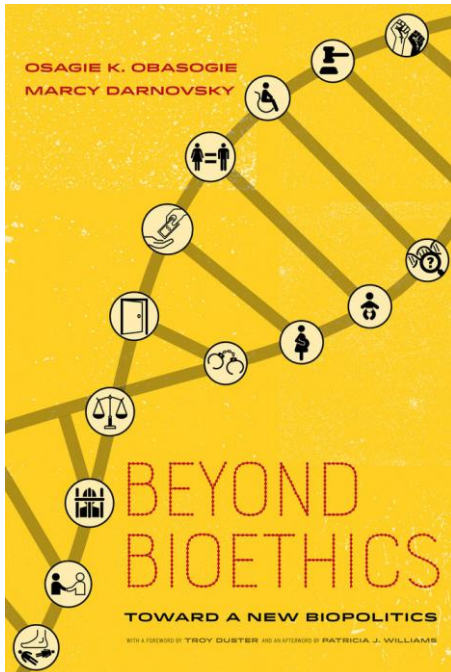


Μπορεί ο θάνατος να αποτελέσει προσωπική επιλογή για τον καθένα; Πότε είναι η κατάλληλη στιγμή για το τέλος της ζωής; Υπάρχει άραγε η δυνατότητα να αποφασίζουμε οι ίδιοι, την κατάλληλη στιγμή που θα πεθάνουμε; Μπορούμε να έχουμε τη σωστή επαγγελματική βοήθεια, ώστε να μην υποχρεωθούμε να περάσουμε τις δυσκολίες της αυτοκτονίας μόνοι, αυτοσχεδιάζοντας και με κίνδυνο να αποτύχουμε; Αυτά είναι κάποια από τα ερωτήματα, με τα οποία ασχολείται το συγκεκριμένο βιβλίο. Πρόκειται για ένα σύντομο και περιεκτικό απολογισμός ζωής του συγγραφέα, υπό το πρίσμα του ασθενούς σε τελικό στάδιο. Παράλληλα, αποτελεί ένα πρωτότυπο μανιφέστο που υπερασπίζεται το θεμελιώδες δικαίωμα του ανθρώπου στο θάνατο, καταρρίπτοντας κι ερμηνεύοντας όλα τα ταμπού θρησκευτικά, ιατρικά, κοινωνικά τα οποία περιβάλλουν ακόμη το ζήτημα της ευθανασίας. Υποστηρίζει ότι, η κοινωνία οφείλει να αναγνωρίσει στους ανθρώπους το δικαίωμα να ζήσουν ο καθένας τη ζωή που θέλει. Και να τους επιτρέψει να πεθαίνουν με αξιοπρέπεια, όσο ακόμα μπορούν να αποφασίζουν μόνοι για τον εαυτό τους. Υπάρχουν πολλά ηθικά και νομικά ζητήματα που πρέπει να εξεταστούν, όταν τίθεται το ερώτημα της ευθανασίας. Με έναυσμα την προσωπική του άνιση μάχη, ο Αλέξανδρος Βέλιος

καταφέρνει να κινητοποιήσει, ταυτόχρονα, καρδιές και συνειδήσεις.

Αλεξάνδρα Ι. Κοζαμάνη - Stagiaire EEB

Beyond bioethics: toward a new biopolitics. Editors: Osagie K. Obasogie, Marcy Darnovsky University of California Press March 2018. σελ. 564.



Το Beyond Bioethics συγκεντρώνει πολλές δεκάδες γνώμες για τη βιοηθική, τη βιοπολιτική και τις ανθρώπινες βιοτεχνολογίες που αναδύονται. Τον πρόλογο επιμελείται ο κοινωνιολόγος Troy Duster και την παρατήρηση μελέτης η νομικός Patricia J. Williams. Το βιβλίο θα κυκλοφορήσει το Μάρτιο του 2018 από τις εκδόσεις του πανεπιστημίου της Καλιφόρνια. Σε αυτό τον τόμο, δύο ειδικοί ερευνητές παρουσιάζουν τις πιο σημαντικές, σύγχρονες έρευνες στη νέα βιοπολιτική. Προορισμένο για φοιτητές και ερευνητές, το εγχειρίδιο αυτό καταγίνεται με προβοκατόρικά και αντίρροπα ερωτήματα σχετικά με τη φυλή, το γένος, την τάξη, την αναπηρία, την ιδιωτική ζωή, καθώς και θέματα δημοκρατίας. Εδώ και πολλές δεκαετίες, ο τομέας της βιοηθικής έπαιξε κυρίαρχο ρόλο στον τρόπο με τον οποίο η κοινωνία αναλογίζεται προβλήματα ηθικής συνυφασμένα με την ανάπτυξη της επιστήμης της τεχνολογίας και της ιατρικής. Ωστόσο, αυτοί οι παραδοσιακοί άξονες των σχέσεων γιατρού-ασθενή, η ελεύθερη συγκατάθεση και η προσωπική αυτονομία, δεν βοήθησαν στο να δοθούν απαντήσεις στις υφιστάμενες προκλήσεις σχετικά με τις νέες, ανθρώπινες βιοτεχνολογίες, όπως η υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, ο γενετικός εξευγενισμός του ανθρώπου και η νομική ιατρική του DNA. Το Beyond Bioethics παρέχει μια εύστοχη κατανόηση σε εκείνους που αντιμετωπίζουν βαθιά κοινωνικά διλήμματα που ανακύπτουν από αυτές τις εξελίξεις. Το βιβλίο συγκεντρώνει το έργο κορυφαίων στοχαστών διαφόρων τομέων μελέτης και δημόσιας συμπλοκής, όλα δεσμευμένα από μια νέα προοπτική δομημένη στην κοινωνική δικαιοσύνη και τις

αξίες του δημοσίου συμφέροντος. Οι συνεισφέροντες του έργου αυτού επιδιώκουν να ορίσουν έναν τομέα ανακλύπτοντα από τις εκπαιδευτικές, πολιτικές και δημόσιες εν γένει οπτικές, μια νέα βιοπολιτική.

Σωτήριος Τσίγγανας - Stagiaire EEB

ΑΡΘΡΑ ONLINE

Ρομποτική

Mansouri N, Goher K, Hosseini SE. Ethical framework of assistive devices: review and reflection. [Robotics Biomim.](#) 2017;4(1):19.

Έρευνα σε ψυχικά ασθενείς

George DE, Dholakia S, Tharyan P. Assessing decisional capacity for research participation in psychiatric patients and their relatives. [Indian J Med Ethics.](#) 2017 Aug 8;(-):1-9.

Έρευνα και συγκατάθεση από αντιπρόσωπο υγείας

Corey S, Bulova P, Charles S. Is Proxy Consent for an Invasive Procedure on a Patient with Intellectual Disabilities Ethically Sufficient? [AMA J Ethics.](#) 2016 Apr 1;18(4):373-83.

Ιατρικός τουρισμός

Paraskou A, George BP. The market for reproductive tourism: an analysis with special reference to Greece. [Glob Health Res Policy.](#) 2017 Jun 12;2:16.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ/ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

5 Απριλίου 2018

Βιέννη, Αυστρία
Dimensions of Vulnerability
Διοργάνωση: Department of
Philosophy, University of Vienna

[Πληροφορίες](#)

9 Απριλίου 2018

Τέξας, ΗΠΑ
Conference: Ethical Risk Management:
Theory and Practice
Διοργάνωση: Department of
Philosophy, Texas A&M University

[Πληροφορίες](#)

11-12 Ιουνίου 2018

Ρώμη, Ιταλία
4th International Conference on
Synthetic Biology and Tissue
Engineering

[Πληροφορίες](#)

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η Επιτροπή δίνει τη δυνατότητα πρακτικής άσκησης για θέματα του αντικειμένου της σε φοιτητές που έχουν ειδικό ενδιαφέρον για τη βιοηθική, από σχολές και τμήματα τόσο των θετικών, όσο και των θεωρητικών επιστημών. Η άσκηση μπορεί να διαρκέσει έως τρεις μήνες και είναι μη αμειβόμενη. [Περισσότερα](#)

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Η Επιτροπή έχει ξεκινήσει από τον Νοέμβριο του 2011 μία σειρά ενημερωτικών εκδηλώσεων που απευθύνονται σε μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων για θέματα βιοηθικής. Θα ανταποκριθούμε με χαρά σε κάθε εκδήλωση ενδιαφέροντος. [Περισσότερα](#)

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΒΙΟΗΘΙΚΑ

Η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής εκδίδει το περιοδικό ΒΙΟΗΘΙΚΑ, σε ηλεκτρονική μορφή, το οποίο αποτελεί το πρώτο στην ελληνική επιστημονική κοινότητα. Με την ελπίδα να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες αυτού του φιλόδοξου εγχειρήματος, καλούμε όχι μόνο καθιερωμένους, αλλά κυρίως νέους επιστήμονες να στείλουν τις συμβολές τους. [Περισσότερα](#)

Για εγγραφή ή διαγραφή από το Newsletter ΒΙΟ-ΗΘΙΚΑ, καθώς και για οποιοδήποτε άλλο ζήτημα επικοινωνήστε με την Επιτροπή μέσω της ειδικής [φόρμας επικοινωνίας](#).

Επιμέλεια ηλεκτρονικής έκδοσης: [Βασιλική Μολλάκη](#).